

รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร*

ดาทิวา พันธุ์น้อย¹ปกรณ ประจันบาน² ชำนาญ ปาณาวงษ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2555 จำนวน 381 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล Version 8.3

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านครอบครัว มีตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 2. ปัจจัยด้านอาจารย์ มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3. ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ได้แก่ การบริการนิสิต อาคารสถานที่ สัมพันธภาพกับเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ปัจจัยด้านนิสิตมีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และเจตคติต่อการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์รูปแบบ พบว่า รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\text{Chi-square} = 62.21$ $\text{df} = 59$, $\text{p-value} = 0.2697$, $\text{GFI} = .98$, $\text{AGFI} = .95$, $\text{RMSEA} = 0.017$

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ, อัตลักษณ์, นิสิต

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2556

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, E-mail: datipap@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

A Causal Model Influencing Identities of Naresuan University Students^{*}

Datiwa Phannoi¹

Pakorn Prachanban² Chamnan Panawong³

Abstract

The purposes of this research were to develop a causal model factors influencing identities of students of Naresuan University. The specific purposes were 1) to study causal factors and identities of students of Naresuan University. 2) To establish and monitor the accordance between the model of causal factors influencing identities of students of Naresuan University with the empirical data. The created model composited 5 variables. The samples of this research were the 2nd and 3rd year undergraduate students of the 2012 academic year. 381 students were selected as samples obtained by Stratified Random Sampling. The instrument used in data collection was a 5-point rating scale questionnaire. Data analysis was done by using a program to determine the basic statistics and a path analysis with Lisrel Version 8.3 Program.

The results of the research were as follows:

1. A causal model influencing identities of students of Naresuan University composited 5 factors: 1) Family factor; there is 1 observed variable, e.g. rearing style on support. 2) Teacher factor; there are 2 observed variables, e.g. relationship between teachers and teacher instruction behavior. 3) University factor; there are 4 observed variables, e.g. services of student, place-building, relationship between friends and, participation activity to develop the learners. 4) Students factor; there are 3 observed variable, e.g. achievement motivation, self-proud and, attitude toward learning.

2. Model analysis result revealed that a causal model influencing identities of students of Naresuan University following the hypothesis accorded with the empirical data, considered from Chi-square = 62.21, df = 59, p-value = 0.2697, GFI = .98, AGFI = .95, RMSEA = 0.017.

Keywords: Causal Model, Identity, Student

^{*} Research Article from thesis for the Master of Education degree, Educational Research and Evaluation Program, Naresuan University, Thailand, 2013

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Research and Evaluation Program, Naresuan University, E-mail: datipap@gmail.com

² Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University (Thesis Advisor)

³ Assistant Professor, Faculty of Education, Naresuan University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กล่าวว่า สถานบันจะต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะจุดเด่นของสถาบันตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจนเผยแพร่ต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตรและตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ฉะนั้นสถานบันการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพและต้องส่งเสริมพัฒนานิสิตเพื่อตอบสนองกับตลาดแรงงาน ให้เป็นบุคคลตามแบบคุณลักษณะที่มหาวิทยาลัยต้องการ หรือมีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งอัตลักษณ์สถานศึกษาในที่นี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ให้ความหมายไว้ว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา สำหรับระดับอุดมศึกษาสถาบันและคณะจะต้องกำหนดอัตลักษณ์เป็นเรื่องเดียวกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “หนึ่งสถานศึกษา หนึ่งอัตลักษณ์” เพื่อสถาบันจะได้มีจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบัน โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จะทำการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อมุ่งให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพ รักษามาตรฐานการศึกษาและปรับกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้และมีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นสถานบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่งได้มีการกำหนดอัตลักษณ์หรือคุณสมบัติเฉพาะที่ผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตได้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประกอบด้วย 5 เก่ง ได้แก่ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต เก่งพิชิตปัญหา (กองประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554) ซึ่งในการที่ให้นิสิตมีอัตลักษณ์ที่ครบถ้วนนั้น จำเป็นต้องคิดกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตสามารถบรรลุอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยแต่ละตัวที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรทั้งทางตรงและทางอ้อม อันเป็นแนวทางที่จะนำมาสู่การพัฒนาปัจจัยที่สำคัญต่างๆ เพื่อจะช่วยพัฒนาคุณภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรให้บรรลุในอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และส่งผลต่อสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

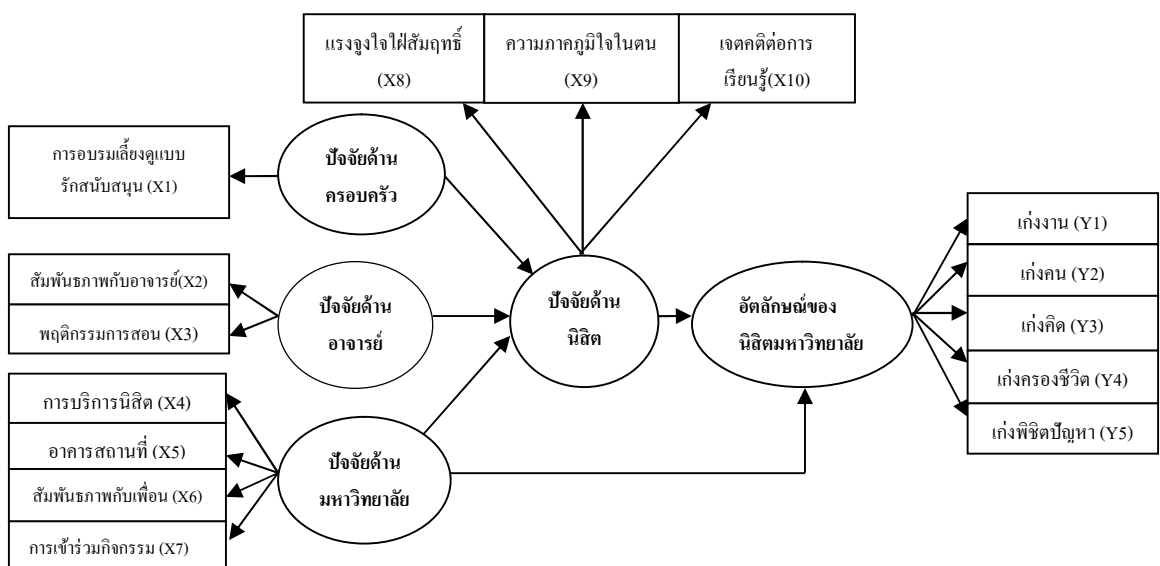
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีอัตลักษณ์ของ Stryker (1992, p. 872) อธิบายว่า สังคมเป็นตัวก่อให้เกิดตัวตนและตัวตนเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคม (social behavior) และสนับสนุนด้วยแนวคิดการถ่ายทอดทั้งแบบทางตรงและแบบทางอ้อมทำให้นุคคลได้เรียนรู้และเกิดการซึมซับไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดและการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องเหมาะสมตามความคาดหวังของสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่และทำให้นุคคลพัฒนาเป็นบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งการถ่ายทอดทางสังคมที่ส่งผลต่อนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรในครั้งนี้ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ สถาบัน เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเหล่านี้มาทำการศึกษาเพื่อร่วมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 7,797 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2555 จำนวน 381 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามชั้นปี โดยสำรวจจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-3 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 8,205 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, น. 117) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยประชากรในการวิจัยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2-3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 7,797 คน พบว่า นิสิตปี 2 จำนวน 4,130 คน และนิสิตปี 3 จำนวน 3,667 คน จากนั้นคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรของแต่ละคณะในแต่ละชั้นปี พบว่า นิสิตปี 2 จำนวน 201 และนิสิตปี 3 จำนวน 180 คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้นประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว คือ 1. ปัจจัยด้านครอบครัว มีตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 2. ปัจจัยด้านอาจารย์ มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3. ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การบริการนิสิต อาคารสถานที่ สัมพันธภาพกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ปัจจัยด้านนิสิต มีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และเจตคติต่อการเรียนรู้

ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต เก่งพิชิตปัญหา (กองประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 1 ฉบับ จำนวนทั้งหมด 113 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 16 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 107 ข้อ โดยผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรและการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับนิยามศัพท์ จากนั้นแบบสอบถามมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 6 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ จำนวน 3 ท่าน

และผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยแบบสอบถามมีค่าความตรง (IOC) ระหว่าง .6 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 - .78 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .850 และจำแนกแต่ละตัวแปรได้ดังนี้ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .902 สัมพันธภาพกับอาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .802 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .933 ด้านการบริการ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .871 ด้านอาคารสถานที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .910 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .815 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .803 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .800 ความภาคภูมิใจในตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .808 เจตคติต่อการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .800 และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .906

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงคณะบดี แต่ละคณะของกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยชี้แจงให้นิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง โดยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15 มกราคม-2 กุมภาพันธ์ 2556 จำนวน 381 ฉบับ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

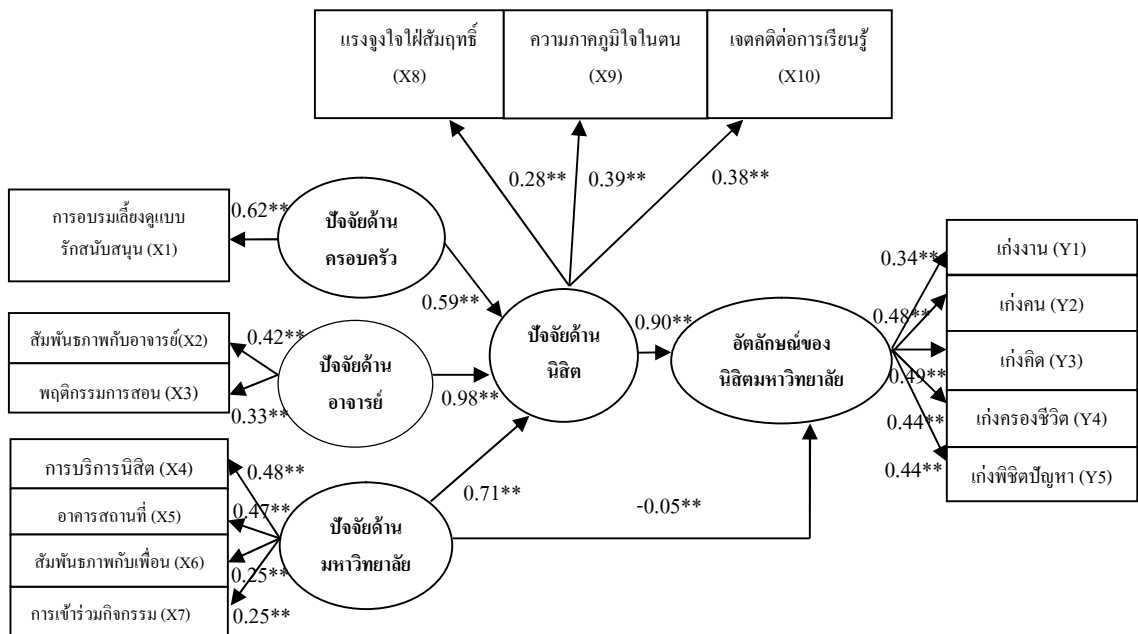
ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 16.0 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่างๆ โดยวิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรทั้งหมดโดยแสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พร้อมกับทดสอบนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว และใช้โปรแกรม LISREL 8.30 ในการวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ตามรูปแบบเชิงสมมติที่สร้างขึ้นเพื่อทำการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

ตัวแปรผล ตัวแปรเหตุ	ด้านนิสิต (E1)			อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (E2)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านครอบครัว (K1)	0.59** (0.05)	-	0.59** (0.05)	-	0.53** (0.07)	0.54** (0.07)
ด้านอาจารย์ (K2)	0.98** (0.05)	-	0.98** (0.05)	-	0.88** (0.10)	0.90** (0.10)
ด้านมหาวิทยาลัย (K3)	0.71** (0.05)	-	0.71** (0.05)	-0.05** (0.09)	0.64** (0.09)	0.59** (0.09)
ด้านนิสิต (E1)	-	-	-	0.90** (0.11)	-	0.90** (0.11)

**p < .01 TE = Total Effect (อิทธิพลรวม), IE = Indirect Effect (อิทธิพลทางอ้อม), DE = Direct Effect (อิทธิพลทางตรง), ค่าในวงเล็บ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านนิสิต (E1) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร (E2) มากที่สุด มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรมากที่สุดคือ ด้านปัจจัยอาจารย์ ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย และ ปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.88, 0.64, 0.53 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยส่งผ่านปัจจัยด้านนิสิต และปัจจัยด้านนิสิต (E1) ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากปัจจัยด้านอาจารย์ ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย และ ปัจจัยด้านครอบครัว โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.98, 0.71, 0.59 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสามารถสร้างรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ได้ดังภาพที่ 2

Chi-square = 62.21, df = 59, p-value = 0.2697, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMSEA = 0.017

ภาพที่ 2 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร หลังปรับปรุงแบบ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวคือ 1. ปัจจัยด้านครอบครัว มีตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 2. ปัจจัยด้านอาจารย์ มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3. ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การบริการนิสิต อาคารสถานที่ สัมพันธภาพกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ปัจจัยด้านนิสิต มีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และเจตคติต่อการเรียนรู้ และจากผลการวิเคราะห์หลังการปรับปรุงแบบ พบว่า รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 62.21 ที่ชั้นความอิสระ (Degree of freedom) เท่ากับ 59 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.2697 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.95 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.017 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ทุกๆ ปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านครอบครัว ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ซึ่งมีอิทธิทางอ้อมเชิงบวกต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.53 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยผ่านปัจจัยด้านนิสิต ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว ได้กล่าวไว้ว่า ครอบครัวเป็นตัวแทนที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นสังคมเริ่มแรกของชีวิตมนุษย์ ครอบครัวจะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาด้านความคิดบุคลิกภาพต่างๆ และครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความคิดที่อิสระ มีความกล้าตัดสินใจ กล้าที่จะแสดงออกแสดงความคิดเห็น และสามารถปรับตัวต่อสิ่งต่างๆ ได้ง่าย เพราะเกิดจากการสนับสนุนจากครอบครัวจึงทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Torres (2004), Nelson; & Jackson (2003), เสาวภา เปี่ยมอุพันธุ์ทวี (2540), ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ (2551), โกวิทย์ (2547) และจิตตินันท์ เฉชะคุปต์ (2543) กล่าวว่า การสนับสนุนจากบิดามารดาจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การกล้าตัดสินใจ และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการเกิดเจตคติที่ได้รับการปลูกฝังหรือการถ่ายทอดจากครอบครัว และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดได้ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจึงมีอิทธิพลต่อการเกิดการพัฒนาไปสู่อัตลักษณ์ของนิสิต

ปัจจัยด้านอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์มีอิทธิพลทางอ้อมต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.90 โดยส่งผ่านปัจจัยด้านนิสิต และยังพบว่าปัจจัยด้านอาจารย์เป็นปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลรวมต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรสูงที่สุด โดยประกอบด้วยตัวแปร สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนิสิตและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เนื่องจากอาจารย์มีความสำคัญต่อนิสิตและมีความสำคัญมากในกระบวนการศึกษา พบว่า อาจารย์กับนิสิตที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะส่งผลให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น และยิ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งทำให้นิสิตสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากส่งผลให้นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ทั้งนี้ยังสอดคล้องตรงกับการงานวิจัย สไตรเกอร์ (1987) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจากผลการวิจัยที่พบจึงช่วยสนับสนุนความสำคัญของปัจจัยด้านอาจารย์ ทั้งสัมพันธภาพกับอาจารย์และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่มีอิทธิพลต่อการสนใจเรียนของนิสิตและยังมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการเรียนรวมทั้งเกิดแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ มงคล ศัยกุล และคณะ (2557) ที่พบว่านักศึกษา

ที่ได้รับการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องจะทำให้ นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ การแสดงออกของนักศึกษา

ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อ อัตถลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่ออัตถลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ โดยผ่านปัจจัยด้านนิสิตสอดคล้องกับแนวคิดการถ่ายทอดทางสังคม ด้านสถาบัน ที่กล่าวว่าปัจจัยด้านสถาบันมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลไปสู่ความเด่นของอัตถลักษณ์ เนื่องจากการสถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีอิทธิพลมากที่สุดต่อชีวิตของนิสิต เพราะเป็นช่วงที่นิสิต จะได้เรียนรู้วิชาความรู้โดยเฉพาะทักษะชีวิตขั้นสูงที่จะช่วยในการพัฒนานิสิตเกิดความรู้ที่จะนำไป ประกอบอาชีพในอนาคต และตัวแปรที่สำคัญของปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Chickering and Reiser (1969, 1993) เป็นทฤษฎีทางจิตสังคมที่ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิต ทฤษฎีดังกล่าวยังสอดคล้องกับ แนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษา เพราะกิจกรรมนิสิตจะมีบทบาทในการพัฒนานิสิต นักศึกษาในด้านความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมมากเป็นพิเศษ โดยจะส่งผลต่อนิสิตด้าน ประสบการณ์วิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ทางสังคมจากวิชาการ ประสบการณ์ด้านการทำ กิจกรรม และประสบการณ์กับเพื่อน สอดคล้องงานวิจัยของ สุรพงษ์ ชูเดช (2534), ละมัย ทุมพัฒน์ (2550), งามตา วานินทวนนท์ และคุชฎี โยเหลา (2547) และ จริยกุล ศรีสุวรรณ (2542) ที่พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่ออัตถลักษณ์แห่งตน และการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาอัตถลักษณ์แห่งตนได้มาก ส่วนตัวแปร ด้านการบริการนิสิตจะช่วยในการส่งเสริมและเอื้ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาการในทุกด้านของ นิสิต สอดคล้องกับ ธีรนุช จงอารี (2543) พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งส่วนหนึ่งมาจาก ข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณในการให้แหล่งบริการ จัดหาข้อมูลวารสาร เอกสาร หนังสือ ที่เหมาะสม ยังไม่เพียงพอ ก่อนข้างจำกัด ส่วนตัวแปรด้านอาคารสถานที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนรวมถึงเสริมสร้างทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน สอดคล้องกับ อมรรัตน์ หอมชื่น (2548, น. 61) ที่พบว่า นักศึกษาที่อยู่ลักษณะทางกายภาพที่ดีจะสามารถปรับตัวได้ดี และ กิตติพร พินิชการ (2548, น. 29) ได้ให้ทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิต โดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วย เสริมสร้างทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน และตัวแปรด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน เป็นตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์มากต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่เพื่อนมีอิทธิพลต่อตน ดังนั้นด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนจะส่งผลต่อการสร้างความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความพยายาม ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ และศรัทธาต่อความสำเร็จ และสัมพันธภาพกับเพื่อนช่วยสนับสนุนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกทางบวกต่อการเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับ Sullivan (2004) กล่าวว่า ความเจริญเติบโตทางร่างกายเป็นสาเหตุของความเจริญเติบโตทางบุคลิกภาพแต่ก็ยังน้อยกว่าอิทธิพลของความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคมซึ่งเป็นสิ่งกำหนดให้เกิดการพัฒนาทางจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนลสันและแจ็กสัน (Nelson; & Jackson, 2003, p. 2-14) พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนช่วยสนับสนุนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกทางบวกต่อการเรียน และบุษรินทร์ ท่งมีผล (2546, น. 98) พบว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่ออัตลักษณ์แห่งตน โดยผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สอดคล้องกับประเมศว และคณะ (2548, น. 55-56) ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .40$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ David (1971, p. 5789A) พบว่านักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย จากที่กล่าวมาตัวแปรเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการเกิดความเด่นของอัตลักษณ์ของบุคคลและอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร รวมถึงกองกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรได้สร้างแนวทางในการพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต เก่งพิชิตปัญหา และการจัดการบริการและสวัสดิการต่างๆ แก่นิสิตโดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีคุณลักษณะที่ตรงตามมหาวิทยาลัยกำหนด หรือส่งผลต่อพฤติกรรมตามบทบาทที่มหาวิทยาลัยต้องการ

ปัจจัยด้านนิสิต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนิสิตมีอิทธิพลทางตรงต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านนิสิตเป็นปัจจัยที่อธิบายถึงคุณลักษณะที่อยู่ในตัวนิสิตที่ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อการบรรลุอัตลักษณ์หรือคุณลักษณะของนิสิตที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งตัวแปรที่สำคัญที่จะส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรในงานวิจัยนี้คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความภาคภูมิใจในตนเองและเจตคติต่อการเรียนรู้ จากทฤษฎีอัตลักษณ์ของบุคคลของ Stryker (Sheldon, 1987) นั้นเชื่อว่า ปัจจัยด้านนิสิตจะอยู่ในช่วงของความเด่นของอัตลักษณ์และความสำคัญของอัตลักษณ์ซึ่งความเด่นและความสำคัญของอัตลักษณ์จะส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งการที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ภายใต้สถานการณ์นั้นๆ จะต้องมีความเด่นและความสำคัญของอัตลักษณ์สูงมากพอ หรืออธิบายได้ว่า คุณลักษณะในตัวนิสิตจะต้องมีสูงมากพอและเมื่อเจอกับสถานการณ์นั้นๆ จึงแสดงออกถึงพฤติกรรมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด นั่นคือ มีความสามารถด้านเก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต เก่งพิชิตปัญหา

ซึ่งความเด่นของอัตลักษณ์และความสำคัญของอัตลักษณ์นั้นจะมีอิทธิพลมาจากความผูกพันต่อบทบาทที่นิสิตมีปฏิสัมพันธ์และมีความเกี่ยวข้อง ซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านอาจารย์ และปัจจัยด้านมหาวิทยาลัย ดังนั้นตัวแปรในปัจจัยนี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ Atkinson (อ้างอิงใน อริยา คูหา, 2545) ที่กล่าวว่า แรงขับของแต่ละคนหรือปัจจัยที่อิทธิพลต่อบุคคลนั้นๆ จะส่งผลต่อพฤติกรรมตอบสนองความต้องการตามแต่ละสถานการณ์ไม่เหมือนกัน ดังนั้นแสดงพฤติกรรมสู่เป้าหมายของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน และ McClelland, 1953 (อ้างอิงใน พุสดี จันทร์บาง, 535, น. 20) ยังกล่าวว่า การปลูกฝังแรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญอาจเริ่มตั้งแต่คนในครอบครัวการเลี้ยงดู รวมถึงการเข้าเรียนในสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนและการเอาใจใส่ของครูบาอาจารย์ที่จะปลูกฝังให้นิสิตมีเป้าหมายในชีวิต และมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ สอดคล้อง สุณี ภุขบุตร (2553, น. 29; อ้างอิงใน มธุรส ประภาจันทร์, ม.ป.ป) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักมีพฤติกรรมที่เด่นชัด มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองและมีการปรับปรุงตนเองได้คืออยู่เสมอ และจากงานวิจัยของ ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ (2553) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และมีเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จ รวมถึงตัวแปรเจตคติที่มีความสำคัญต่อการเกิดอัตลักษณ์ จากการศึกษาวิจัยของ Steers (1991, pp. 213-214) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานในองค์กร กล่าวว่า เจตคติมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล การตระหนักถึงเจตคติจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจในการปฏิบัติงานของบุคคลกรในองค์กร การเปลี่ยนเจตคติของบุคลากรที่เป็นด้านลบต่องานให้กลายเป็นด้านบวก จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการปฏิบัติงานในบุคลากรในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ อารยะ และบุญรัตน์ (2547) ศึกษาเรื่อง เจตคติของแพทย์ต่อการสอนในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ผลการสำรวจพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงทางเจตคติที่สำคัญ 2 ประการคือ เจตคติต่อประโยชน์ว่า “ข้าพเจ้ามีความสุขในการสอน เช่นเดียวกับการปฏิบัติงานอื่น (เช่น การดูแลรักษาผู้ป่วย งานวิจัย หรืองานด้านบริหาร)” มีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเจตคติต่อประโยชน์ว่า “โรงพยาบาลแห่งนี้ ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก” มีค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเนื่องมาจากแพทย์มีความมั่นใจในการสอนของตนเองมากขึ้น หลังจากมีประสบการณ์จริง จากการศึกษาจะเห็นว่าเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสำคัญบุคคลที่จะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลนั้นๆ ได้ ดังนั้นการปลูกฝังเจตคติจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและการสร้างทัศนคติต่อการเรียนก็นับว่าเป็นการวางรากฐานที่สำคัญของการเรียนที่จะประสบความสำเร็จ ส่วนตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งหากได้รับการพัฒนาขึ้นไปก็จะนำเข้าสู่ความต้องการบรรลุสัจการแห่งตน (Self Actualization) คือ การรู้จัก เข้าใจ ยอมรับตนเองและพร้อมที่จะแก้ไขตนเองได้ เป็นตัวของตัวเอง รับผิดชอบต่อตนเอง ตระหนักถึงการดำเนินชีวิตและเป้าหมายของชีวิต จากความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับคุณลักษณะต่อการพัฒนา

นิสิตด้านเกษตรชีวิต เนื่องจากการจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวัน ความรู้สึกเชื่อมั่น มั่นใจ และมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่มีที่ถอย มีความคิดสร้างสรรค์แต่สิ่งดีงาม การรู้ผิดชอบชั่วดี เลือกระทำในสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ยอมรับอยู่กับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Taylor;& Oskay (1995: Abstract) และละมัย ทุมพุดน์ (2550) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบรรลุอัตลักษณ์แห่งตน จากทั้ง 3 ตัวแปรที่ได้กล่าวมาได้แก่ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความภาคภูมิใจในตนเองและเจตคติต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับคุณลักษณะต่อการพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะครบทั้ง 5 เก่งตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำหรับมหาวิทยาลัย จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อทางตรงและทางอ้อมต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ดังนั้นควรมีการจัดการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นิสิตได้มีสัมพันธภาพกับบุคคลที่มีความสำคัญจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางบวกจะช่วยให้นิสิตเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและยอมรับในบทบาทนั้นๆ
2. สำหรับด้านอาจารย์ จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอาจารย์มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านนิสิตมากที่สุด อาจารย์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อนิสิตเนื่องจากเป็นบุคคลที่จะต้องถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นิสิตรวมถึงทัศนคติต่างๆ ดังนั้น อาจารย์ควรที่จะแสดงออกถึงความสนใจ ห่วงใยและให้กำลังใจแก่นิสิตมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นไปตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรที่ดี
3. สำหรับนิสิต จากผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยด้านนิสิตเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ดังนั้นนิสิตควรที่จะมีความพร้อมและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ควรที่จะพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการวางแผนการเรียน การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และมีความภาคภูมิใจในบทบาทของตนเอง
4. สำหรับด้านครอบครัว จากผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยด้านครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรโดยมีอิทธิพลทางบวกผ่านปัจจัยด้านนิสิต ดังนั้นครอบครัวควรให้ความเอาใจใส่เรื่องเรียนของนิสิตให้มากขึ้น ถามความก้าวหน้าของการเรียน ให้กำลังใจแก่นิสิตให้รางวัลชมเชยเมื่อมีการพัฒนาการที่ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น และในขณะเดียวกันควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นิสิตด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในคณะหรือสาขาวิชาที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้สามารถระบุรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของแต่ละศาสตร์วิชาได้ชัดเจนขึ้น
2. ควรทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 เก่งของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวรว่าคุณลักษณะข้อใดที่นิสิตมหาวิทยาลัยมีคุณสมบัติมากและน้อยที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนานิสิตให้มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- โกวิท เวชศาสตร์. (2547). กระบวนการเข้าสู่ความเป็นนักฟิสิกส์: กรณีศึกษานักเรียนในแผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จริยกุล ตรีสุวรรณ. (2542). การศึกษาเอกลักษณ์แห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิตตินันท์ เฉชะคุปต์. (2543, กันยายน-ธันวาคม). วัยรุ่นยุคใหม่สู่การพัฒนาเต็มศักยภาพอย่างสร้างสรรค์. วารสารสุขโขทัยธรรมาธิราช, 13(3), 39-52.
- สุสดี จันทรบาง. (2535). ประสิทธิภาพของการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการให้การเสริมแรงทางบวก ต่อพฤติกรรมทัศนสุขภาพ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เลอร์มีสท์.
- บุญรินทร์ ทุ่งมีผล. (2546). ปัจจัยส่วนบุคคล บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนและสถานะทางเอกลักษณ์แห่งตนในนักศึกษาชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ. (2551). ปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อเอกลักษณ์และพฤติกรรมตามบทบาทของนักศึกษาวิทยาศาสตร์ในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (โครงการ พสวท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- มงคล ศัยกุล, ลัดดาวรรณ ณ ระนอง และนิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2557, มกราคม-เมษายน). รูปแบบการ
ปรัญญาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.
วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 9(25), 79-94.
- มหาวิทยาลัยนเรศวร กองประกันคุณภาพการศึกษา (2554). *ประกอบผลการดำเนินการด้านอัตลักษณ์
บัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2555, จาก [http://: www.qad.nu.ac.th](http://www.qad.nu.ac.th).
- ละมัย ทุมพัฒน์. (2550). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งตนของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการศึกษา. ปรินญาพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- สนธิ กรุฑบุตร. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียด ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรม
การส่งเสริมสุขภาพ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนศรีพญา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เสาวภา เปี่ยมพันธุ์ทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับ
เอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น. ปรินญาพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา
พัฒนาการ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อริยา คูหา. (2545). *แรงจูงใจและอารมณ์*. ปัตตานี: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Chickering, A., and Reiser. (1993). *Education and identity*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Nelson, K. W., & Jackson, S. A. (2003, September). Professional counselor identity development:
A qualitative study of hispanic student interns. *Counselor Education & Supervision*,
43(1), 2-13.
- Stryker, S. (1987). Identity theory: Developments and extensions. In *Self and Identity: psychosocial
perspectives*. Edited by Yardley, K., & Honess, T. pp. 83-103. Chichester: John Wiley &
Sons.
- Steers, R. M. (1991). *Introduction to organizational behavior (4 th ed.)*. New York: Harper Collins.
- Stryker, S., & Burke, P. J. (2000, December). The past, present, and future of an identity theory.
Social Psychology Quarterly, 63(4), 284-297.

- Stryker, S. (1992). Identity theory. In *Encyclopedia of sociology*. Edited by Borgatta, E. F., & Borgatta, M. L, 1, vol. 1, pp.871-875. New York: Macmillan.
- Sullivan, T. J. (2004). *Sociology: Concepts in a diverse world*. (6th ed.) Boston: Pearson Education.
- Torres, V. (2004, July-August). Familial influences on the identity development of Latino first-year student. *Journal of College Student Development*, 45(4), 313-332.
